

Bestyrelsens beretning for 2024

2024 var på mange måder et tumultarisk år. Ikke et dårligt år, men et år præget af ændringer, udfordringer og store opgaver. Ligesom i 2023 oplevede foreningen en beskeden stigning i medlemstallet, en fortsat god og stabil økonomi, indgik i fortsatte brede samarbejder samt nye genforhandlede aftaler, branche- og medlemsaktiviteter.

Det er et velkendt organisatorisk vilkår at nærmest al tid, energi og kapacitet bruges på daglig drift, helt i modsætning til ønsker om at bruge mere tid på udvikling, initiativer og strategi. Et aspekt af dette strukturelle kviksand er mødedekorum: en fast ritualiseret sagsbehandling, som skal sørge for at alt foregår lovformeligt.

I bestyrelsen besluttede vi at udfordre denne strukturelle træghed ved at ændre dekorum på bestyrelsesmøderne og vende dagsordenen om, sådan at vi nu starter med at behandle vigtige forestående emner, strategi og overordnet linje, og først til sidst behandler obligatoriske dagsordenspunkter, som sekretærens og formandens beretning. Det er en lille ændring som kan synes kosmetisk, men som ikke desto mindre frigiver en del energi og er et konkret tiltag i retning af at frigøre flere ressourcer fra daglig drift til initiativ, udvikling og vision af foreningens fremtidige trivsel.

I samme ånd, bliver denne årsberetning en smule anderledes end i de foregående år, og vil i stedet for en mere regelret gennemgang af aktiviteter fokusere på de områder, som har fyldt mest i det forgangne foreningsår.

Overordnet kan det fastslås, at selvom vores værker og virke udgør en uundværlig del af dannelsessamfundets kritiske infrastruktur, er kampen for forfatters arbejdsvilkår og trivsel vigtigere end nogensinde. Hele standen og det litterære økosystem er under pres af forskellige systemiske og kapital-teknologiske dynamikker som gør politisk indsats og rettighedsarbejde absolut nødvendige. Både DSF's rettighedsarbejde og almen interessevaretagelse – herunder trivselsfremmende medlemsaktiviteter og internationalt arbejde bidrager efter bestyrelsens opfattelse i fællesskab til styrkelse af forfattere og litteratur.

I 2024 deltog DSF aktivt i en bred vifte af litteraturpolitiske fællesindsatser. I Arbejdsgruppen for Litteratur kæmpede foreningen bl.a. for lyrik, kompleks litteratur, streamingaftaler, papirbog og lektoratsordning, ligesom vi her understregede vigtigheden af at insistere på European Writers Councils (EWC) ART-princip i omgangen med AI: Autorisation, Remuneration og Transparens. Arbejdsgruppen kommer snart med sine anbefalinger, og vi håber at de kan medvirke til konkrete forbedringer af forfatternes og litteraturens trivsel og eksistens. Foreningen var medunderskriver på en del henvendelser til ministre – bl.a. i samarbejde med Rettighedsalliancen og Danske Forlag – omkring techgiganternes tyveri og undsigelsen af AI kontorets praksiskodeks, som ikke tilgodeser værkskaberne, og omkring styrkelsen af læselyst.

Efter en længere og temmelig opslidende proces, lykkedes det DSF at hjemtage foreningens andel af Copy-Dan Arkiv-midlerne. Skiftende bestyrelser havde i årevis bedt Dansk Forfatterforening (DFF) om større transparens i pengestrømmen, hvor de fælles midler blev ført direkte til DFF. Trods gentagne opfordringer var DFF ikke var interesseret i at genforhandle modellen. Derfor måtte vi hive dem til trug og opsiges samarbejdsaftalen om Forfatternes Forvaltningsselskab (FFS), så pengestrømsmodellen kunne genforhandles.

DSF havde gerne set at begge foreningers midler fra de kollektive rettighedsorganisationer var gået direkte til FFS for så at blive viderefordelt til forfattere og foreninger, men DFF insisterede på at deres andel af pengestrømmen fortsat skulle gå til DFF først for så at føres til FFS til individuel uddeling, og så tilbage til DFF og bl.a. Autorkontoen. I vores øjne et noget overflødigt arrangement. Argumentet var at det var mere sikkert, hvis pengene kom først til DFF. Ergo blev aftalen genforhandlet og en ny aftale kunne træde i kraft inden årsskiftet, hvor foreningernes midler nu er opsplittet, således at DSF's midler først går til FFS til individuel fordeling og derefter til os. Vores engagement i Autorkontoen er hermed ophørt, og processen har frigjort midler til foreningens egne legater og arbejde.

Desværre er DFF's ledelse drypvist kommet med anklagende udfald mod DSF, senest i deres årsberetning. Bestyrelsen har valgt ikke at reagere på misinformationen, men det er klart at DFF's stil ikke gør samarbejde eller tillid mellem foreningerne nemmere at genoprette. DSF har igennem hele processen udvist udstrakt samarbejdsvilje og vil fortsat gøre det.

Foreningerne samarbejder dog stadig i vores fælles forvaltningsselskab, FFS, hvor vi her i foråret 2025 har lukket en fire årig forhandling med DR om at overtage administrationen af Radiokassen med en aftale som også sikrer godtgørelse for DR's tidligere, uberettigede, brug af ophavsretsbeskyttede værker i on-demand sammenhæng.

I FFS bød året 2024 i øvrigt på stabil fremgang og øgede udbetalinger til medlemmerne, samt genforhandlet og opdateret ledelsesprofil og en ny arbejdsstruktur i foreningens formandskab som nu afholder regelmæssige statusmøder med direktionen. Også her en justering af dekorum.

Copydan Tekst & Node skiftede navn til Tekst & Node efter en længere og dyr proces. NOTA-midlerne begyndte langt om længe at rulle ud i værkskabernes lommer, og uenigheden mellem billedskaber-retighedsorganisationen VISDA og de øvrige medlemmer af Autor-gruppen i Tekst & Node om fordeling af rettigheder i undervisningsmaterialer i grundskolen har medført, at der nu forberedes en voldgiftssag mellem Tekst & Node og VISDA for at afklare fordelingsnøglen mellem tekst og billede.

Bedst som NOTA-sagen er afsluttet, har rettighedsorganisationerne nu ballade med telegiganten YouSee som sidste år lagde sag an mod rettighedsorganisationerne og efter en periode, hvor der var tegn på mindelige løsninger, nu helt synes at obstruere ophavsretsnævnets behandling af sagen. Der er mange rettighedsmidler på spil, og sagen ser nu ud til at kunne trække ud i en længere årrække.

Streaminggruppen som blev nedsat i efteråret 2023, udførte et stort arbejde og gennemførte flere møderunder med store og mellemstore danske forlag som fodarbejde til senere aftalegrundlag. Desværre ebbede arbejdet lidt ud i kølvandet på genforhandlingen af samarbejdsaftalen med DFF. Problematikken med manglende transparens og utilstrækkelig betaling består, ligesom DSF's fokus på området.

Ud over udfordringer med techgiganternes skamløse tyveri og den uhensigtsmæssige konstruktion af lydbogslitteratopen er asymmetriske magtforhold og utilbørlig adfærd stadig en udfordring som vores stand udsættes for og kæmper med. Siden sidste generalforsamling har flere sager været oppe i offentligheden, og bestyrelsen har holdt en del møder med både DFF, Danske Forlag og andre interessenter med henblik på at finde fælles fodfæste for konkrete tiltag som kan afdække forholdene i branchen og udvikle måder at håndtere det på fremover. Det er et arbejde som fortsætter.

I det hele taget kræver hovedparten af de udfordringer vi står overfor en langsigtet, kontinuerlig indsats, og her er det en fordel med en stabil foreningsledelse og en løbende professionalisering og kompetenceudvikling.

Siden DSF i 2023 blev optaget som medlem af den europæiske forfatterunion, European Writers Council, har vi været en aktiv del af det internationale arbejde for at forbedre forfatters liv og virke. Formandsskabet er blevet opfordret til at opstille til EWC's bestyrelse ved det kommende valg, og vil i tilfælde af valg arbejde for at bringe DSF endnu længere ind i rettighedsarbejdets europæiske maskinrum.

Internationalt arbejde er ikke bare en integreret del af det langsigtede arbejde for at styrke og varetage standens og litteraturens trivsel, men har også været en del af kommissoriet i kulturministerens arbejdsgruppe for litteratur.

I 2024 afholdt DSF vores første internationale forfatter-residency i Indien, hvor danske og indiske stipendiater var på en måneds skriveophold. Det var en lærerig generalprøve, som gjorde os væsentligt bedre rustet til dette års fortsættelse, hvorefter bestyrelsen vil evaluere initiativet og beslutte om vi fortsætter det. Enkelte medlemmer har tilkendegivet skepsis på grund af de nødvendige klimaafttryk som mellemkontinental transport uvægerligt medfører. Andre har tilkendegivet deres store begejstring for initiativet. Status på år to er at flere indiske universiteter er interesserede i at organisere forfattermøder, talks, oversættelses- og skriveworkshops og andre litteraturaktiviteter med vores stipendiater, og at der er skaffet betydelig sponsorstøtte til de indiske deltagere. I lighed med sidste års residency kommer dette års udgave til at foregå i det sydlige Indien.

Bestyrelsens arbejde blev noget udfordret af foreningssekretærens barsel, fordi beslutningen om at rekruttere en vikar fra den siddende bestyrelse viste sig at være en uhensigtsmæssig disposition og et eksempel på at man ikke altid skal forsøge at rekruttere fra egne rækker. Ansættelsen medførte voldsomt øget arbejde hos både formand og tilbagekommende sekretær, samt en let decimeret bestyrelse idet barselsvikaren forlod både bestyrelse og forening kort efter vikariatets ophør.

Herudover har bestyrelsen fungeret stabilt, omend det viste sig nødvendigt at indkalde og afholde en ekstraordinær GF for at ændre vedtægterne omkring beslutningsdygtighed, således at den noget lille bestyrelse kunne fortsætte arbejdet. Under perioden har Benjamin Lamberth fungeret som næstformand og Claus Ankersen som formand. Jesper Stein har været bestyrelsens tovholder i Streaminggruppen, og Charlotte Inuk har været spydspids i arbejdet med at imødegå magtmisbrug og uønsket adfærd i branchen. Peter Adolphsen har været ekstern konsulent i genforhandlingerne med DFF, Niels Olsen har fungeret som foreningens gesandt ved forberelsesmøde på Amalienborg. Og når vi taler om solen ...

I 2024 blev Prins Henrik Prisen uddelt for tredje gang, og i henhold til samarbejdsaftalen mellem de to forfatterforeninger skulle DSF fungere som hovedarrangør. Efter længere tids forgæves forsøg på at afholde arrangementet i Den Sorte Diamant endte vi med at arrangere i samarbejde med Københavns Universitet, og prisuddelingen foregik i flotte rammer på Universitetsbiblioteket i Fiolstræde. Arrangementet var en betydelig opskalering i forhold til de første to uddelings. Det blev en stor succes, og vort medlem Ursula Andkjær Olsen modtog fortjent prisen. Både arrangement og efterfølgende forhandlinger med sponsor og Kongehuset har været ret arbejdskrævende, men prisen er på ret køl. I de næste tre år vil DSF fungere som hovedarrangør i samarbejde med Hendes Majestæt Dronning Margrethes hof, prisuddelingen vil foregå på Fredensborg Slot, og Prins Henrik Prisen vil fortsat være både Danmarks-, såvel som en af nordens absolut største lyrikpriser.

Til gengæld blev Blixenprisen lagt i dvale på ubestemt tid grundet manglende sponsorstøtte.

Vores arbejdslegater er fortsat en stor succes og vi oplever stadig stigende interesse for legatet. I 2024 modtog foreningen hele 281 ansøgninger. En stigning på 10,6 % i forhold til året før, hvoraf det overvældende flertal var støtteværdige. Med en tildelingsprocent på 11,4 fortsætter ideen om et anonymiseret arbejdslegat med at bevise sin nødvendighed.

Også vores Mentorordning, hvor medlemmer kan søge om at få kollegial sparring på et manuskript i udviklingsfasen, oplevede stigende interesse, og vi uddelte 25 portioner i 2024.

Foreningen gik ind i 2024 med 18 nye medlemmer og 13 frafald, heraf tre grundet dødsfald. Vore medlemmer Birgit Filskov, Peter Rønnov-Jessen og Peter Poulsen. Tidligere formand for DSF Peter Rønnov-Jessen døde 9. januar, 2024. Digteren, Birgit Filskov døde den 22. marts, 2024. Digteren og oversætteren, DSF's første formand, Peter Poulsen, døde 28. august 2024. Æret være deres minde.

Jesper Lützhøft og Benjamin Lamberth udtræder af bestyrelsen. Jesper har kæmpet engageret for udvidet litteratur, medlemsaktiviteter og foreningsarrangementer. Benjamin Lamberth har fungeret som næstformand og særligt været engageret i AI. Tusind tak for indsatsen.

På bestyrelsens vegne

Claus Ankersen, formand

Bestyrelse:

Benjamin Lamberth, næstformand

Jesper Stein

Charlotte Inuk

Niels Olsen

Jesper Lützhøft

